



CLEAVES SECURITIES AS
Kongen
Frognerstranda 2
0250 OSLO

VÅR REFERANSE
21/14259

DERES REFERANSE

DATO
21.12.2022

Tilsynsrapport fra tematisyn knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering

1. INNLEDNING

Finanstilsynet har gjennomført et tematisyn i Cleaves Securities AS (heretter omtalt som Foretaket) knyttet til Foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv.).

Finanstilsynet varslet i brev datert 4. januar 2022 en temaundersøkelse i alle norske verdipapirforetak som ikke også er bank, og ba om at foretakene i forbindelse med den årlige rapporteringen knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering KRT-1189 vedla foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvvl. § 7), foretakets rutiner (hvv. § 8) og foretakets plan for opplæring av ansatte (jf. hvvl. § 36).

Finanstilsynet varslet i brev datert 15. mars 2022 tematisyn i Foretaket. Foretaket oversendte redegjørelser og dokumentasjon knyttet til tematisynet i brev datert 28. mars, 2. mai og 10. mai 2022.

Foretaket mottok Finanstilsynets foreløpige tilsynsrapport den 3. oktober 2022. Foretaket ga sine kommentarer til Rapporten i brev datert 28. oktober 2022 (Tilsvaret).

2. VIRKSOMHETSINNRETTET RISIKOVURDERING

2.1 Rettslig utgangspunkt

Foretaket har konsesjon til å tilby investeringstjenestene som nevnt i verdipapirhandelloven (vphl.) § 2-1 (1) nr. 1, 2, 4, 5 og 7, samt de tilknyttede tjenestene nr. 3, 5 og 6 som nevnt i vphl. § 2-6 (1).

Det følger av hvvl. at rapporteringspliktige, herunder verdipapirforetak, plikter å gjennomføre tiltak for å forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Foretaket skal ha en risikobasert tilnærming, og skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til sin virksomhet, jf. hvvl. §§ 6 og 7.

Det fremgår av hvvl. § 7 (2) at risikovurderingen som minimum skal ta i betraktning a) egen virksomhet, herunder særlig virksomhetens art og omfang, b) virksomhetens produkter, tjenester og

kundeforhold, c) type kunder og kundegrupper og d) geografiske forhold. Etter hvvl. § 7 (3) skal foretaket særskilt vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering før nye produkter og tjenester tilbys og før ny teknologi tas i bruk. Rapporteringspliktiges risikovurderinger skal tilpasses virksomhetens art og omfang, jf. hvvl. § 7 (4). Risikovurderingene skal dokumenteres, holdes oppdatert og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten, jf. hvvl. § 7 (5).

Foretaket plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av hvitvaskingsloven, jf. hvvl. § 8 (1). Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang, jf. hvvl. § 8 (2).

Finanstilsynet uttaler i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019 som var gjeldende på tilsynstidspunktet) at det forventes at den rapporteringspliktige benytter ressursene der den identifiserte hvitvaskings- og terrorfinansieringsrisiko er størst. Det er ikke anledning til å fravike regelverket hvis risikoen er vurdert som liten, men ressursinnsatsen kan tilpasses risikoen. Rapporteringspliktige må identifisere og forstå risikoen foretaket er eksponert for. Alle rapporteringspliktige må ha en overordnet risikovurdering, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingen skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering tilknyttet egen virksomhet og er utgangspunktet for den rapporteringspliktiges implementering av hvitvaskingsregelverket. Risikovurderingen må dokumenteres og den overordnede risikovurderingen skal fastsettes av foretakets øverste ledelse.

Ytterligere veiledning om gjennomføringen av risikovurderinger fremgår av Finanstilsynets reviderte veileder (rundskriv 4/2022) punkt 2.2.

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Det dokumentet som Foretaket viste til på Finanstilsynets forespørsel om virksomhetsinnrettet risikovurdering var svært kortfattet og tilfredsstillende ikke noen av de kriteriene som følger av hvvl. § 7.

I dokumentasjonen som Foretaket leverte 28. mars 2022 er det vedlagt "*Styrets vurdering av selskapets hvitvaskingsrutine, signert per 17. mars 2022.*" Her fremgår det at Hvitvaskingsansvarlig opprettholder sin vurdering og at det ikke anses behov for særlige endringer. Videre at "*Risikosituasjonen rundt hvitvasking i CS er lav/middels, basert på selskapets virksomhet, kvaliteten på kundepapirer, egnings-/klassifikasjonsprosessen, samt at selskapet nå har et kundeovervåkingssystem mot kunder (Beaufort), som også skal avdekke evt. PEPs*".

Det forelå ingen dokumentasjon på eventuelle vurderinger som lå bak Foretakets konklusjoner.

Finanstilsynets foreløpige vurdering var at Foretaket ikke hadde utarbeidet en virksomhetsinnrettet risikovurdering og at Foretaket ikke kunne dokumentere en risikobasert tilnærming til hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. §§ 6 og 7. Forsvarlig risikovurdering av virksomheten er en grunnleggende forutsetning for Foretakets arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen er også en forutsetning for hensiktsmessige rutiner, jf. hvvl. § 8 (1).

2.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket viser til at det har utarbeidet en ny virksomhetsinnrettet risikovurdering, der også den nye porteføljeforvaltningsvirksomheten er inkludert.

2.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet tar til etterretning at Foretaket nå har utarbeidet virksomhetsinnrettet risikovurdering.

Finanstilsynets finner det kritikkverdig at Foretaket på tidspunktet for tilsynet ikke hadde utarbeidet en virksomhetsinnrettet risikovurdering og at Foretaket ikke kunne dokumentere en risikobasert tilnærming til hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. §§ 6 og 7.

3. OPPLÆRING

3.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvvl. og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikoeksponering. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet anser det nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Ved innsendelse av dokumentasjon 10. januar 2022 viste Foretaket til at instruksamlingen generelt, og hvitvaskingsrutinen spesielt, går gjennom i hver internsamling for de ansatte. Slike samlinger skjer etter det opplyste helst flere ganger per år. Foretaket viste ikke til at hvitvasking og terrorfinansiering gjennomgås med nyansatte og Foretaket fremla ikke noe dokumentasjon på gjennomført opplæring.

Da det ikke forelå noe dokumentasjon på opplæring var det Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke oppfylte kravet i hvvl. § 36.

3.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket viser til at det foretas opplæring på temaet og viser til at det er tema på alle internsamlinger og at det er obligatorisk gjennomgang med nyansatte. Foretaket har sett på dette som tilstrekkelig, gitt Foretakets oversiktighet og størrelse, men kan etablere en opplæringsplan for

å supplere oversiktligheten. Foretaket har videre vist til konkret opplæring gjennomført i 2021 og 2022.

3.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet tar dokumentasjonen til orientering. Finanstilsynet påpeker at det for å kunne dokumentere etterlevelse er hensiktsmessig å både ha en konkret plan for gjennomføring og oversikt og dokumentasjon på gjennomførte aktiviteter. Finanstilsynet vil også understreke behovet for å bevisstgjøre ansatte om hvordan de kan gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering.

For Finanstilsynet

Roy V. Halvorsen
seksjonssjef

Leif Roar Johansen
senior tilsynsrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.